

ВИСНОВОК
наукового керівника
про роботу аспіранта кафедри психології та педагогіки
Шутова Дмитра Олександровича
на тему «Розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної
школи засобами самоосвіти» та виконання індивідуального плану наукової
роботи та індивідуального навчального плану

Дмитро Шутов закінчив у 2008 році Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Історія» та здобув кваліфікацію вчителя історії і правознавства. Протягом 2014–2018 р.р. навчався в аспірантурі Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського зі спеціальності 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти. У 2020 р. вступив до аспірантури ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» за спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Щодо професійного досвіду, то Д. Шутов з 2008 р. до 2022 р. працював вчителем історії та правознавства в Кременчуцькій ЗОШ № 27 (з 2019 р. – Кременчуцька гімназія № 27), а з 1 вересня 2022 р. очолює Кременчуцьку гімназію № 24.

Хочу підкреслити, що Д. Шутов, урахувавши його кар'єрний шлях, з самого початку мав чітко виражені наукові інтереси пов'язані з теорією і методикою професійної освіти, зокрема, розвитком професійної компетентності вчителя історії профільної школи.

Під час навчання в аспірантурі Д. Шутов відповідально дотримувався індивідуального плану, повністю виконав освітню та наукову складову освітньо-наукової програми «Професійна освіта» третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, успішно склав заліки та іспити з усіх навчальних дисциплін і завершив заплановану педагогічну практику у закладі вищої освіти. Систематичне вивчення навчальних дисциплін, таких як філософія науки і методи наукових досліджень, актуальні проблеми професійної освіти, інноваційні технології в професійній освіті тощо, засвідчує його відданість науці та прагнення до професійного зростання. А особисті якості аспіранта, такі як організованість, відповідальність, наполегливість, а також його здатність до аналітичного мислення та генерації нових ідей, заслуговують особливої уваги та високої оцінки. Ці якості, разом з його активною життєвою позицією, створюють міцну основу для його подальшої наукової та професійної кар'єри.

Як науковий керівник констатую, що за період навчання Д. Шутов набув теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання наукових і практичних завдань у галузі професійної освіти, провів власне наукове дослідження за темою «Розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти».

Обрана дисертантом тема відноситься до актуальної проблематики, пов'язаної з удосконаленням теоретичних і практичних підходів до розвитку професійної

компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти. Актуальність теми дисертаційного дослідження Д. Шутова підтверджується державною політикою у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Відповідно до ідей цієї реформи передбачено реформування системи управління загальною середньою освітою у контексті переходу до 12-річної середньої школи із трирічною профільною школою, що матиме академічне або професійне спрямування, зокрема, школа отримає право розробляти і впроваджувати власні освітні програми. У зв'язку з цим виникла необхідність підвищення рівня професійної компетентності вчителя, оскільки саме компетентний педагог позитивно впливає на розвиток творчих здібностей учнів у навчально-виховному процесі, досягає вищих результатів у своїй діяльності та сприяє реалізації власного професійного потенціалу.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Д. Шутова полягає у тому, що уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-методичні умови розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти (створення професійно-творчого середовища в освітньому закладі; методичний супровід безперервного саморозвитку вчителів засобами цифрових ресурсів; забезпечення реалізації предметної педагогічної діяльності у профільній школі; залучення педагогів до оволодіння сучасними технологіями навчання у процесі самоосвітньої діяльності); розроблено структурно-функціональну модель розвитку професійної компетентності вчителів історії профільної школи засобами самоосвіти, яка поєднує методологічно-цільовий, змістово-діяльнісний, оціночно-результативний блоки; визначено сутність поняття «професійна компетентність вчителя історії профільної школи» (інтегративне особистісно-професійне утворення особистості, що охоплює глибокі знання з теорії навчання та виховання, дисциплінарні знання, необхідні для викладання історії, досвід навчально-методичної роботи, здатність ефективно виконувати функції згідно з вимогами фаху та об'єктивно оцінювати власну діяльність, що виявляється у прагненні до власного професійного розвитку); уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми («компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність вчителя», «професія «вчитель історії», «професійна компетентність вчителя історії», «профільна школа», «вчитель профільної школи», «розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної школи»); структуру, критерії, показники й рівні професійної компетентності вчителя історії профільної школи; діагностичний інструментарій оцінювання рівнів зазначеної компетентності; подальшого розвитку набули ідеї системного, особистісного, антропологічного, культурологічного, компетентнісного, діяльнісного, суб'єктно-середовищного, акмеологічного підходів у рамках досліджуваної проблеми; зміст, форми та методи розвитку професійної компетентності вчителів історії профільної школи засобами самоосвіти

Практична цінність роботи полягає у впровадженні аспірантом організаційно-методичних умов розвитку професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти, які можуть бути покладені в основу моделювання діяльності профільних шкіл в контексті розвитку професійної компетентності

вчителів; створенні навчально-методичного посібника «Розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної школи», матеріали якого можуть використовуватися вчителями для проектування власного шляху розвитку професійної компетентності; розробці дидактичного кейсу, методичних вказівок, проекту програми курсу підвищення кваліфікації вчителів історії, які сприятимуть професійному саморозвитку вчителя; розробці й експериментальній апробації діагностичного комплексу для оцінки рівня розвиненості професійної компетентності вчителів історії профільної школи. Результати дослідження можуть бути використані вчителями для їх поступального професійно-педагогічного зростання, в системі підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів і самоосвітньої діяльності вчителів закладів середньої освіти.

Окремі результати дисертаційної роботи Д. Шутова «Розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти» є частинами наукових досліджень ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» за темами «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059), що підтверджує актуальність та цінність його напрацювань.

Д. Шутов протягом навчання активно займався науково-дослідною роботою, зокрема ним було опубліковано 23 наукові та навчально-методичні праці (статті, монографія, навчально-методичний посібник, тези доповідей) за темою дисертації, з яких 3 статті у провідних наукових фахових виданнях України, 1 стаття у колективній монографії (у співавторстві), 1 навчально-методичний посібник і 1 стаття у співавторстві у міжнародному науковому журналі, яких входять до наукометричної бази даних Web of Science. Його праці мають практичну цінність і відповідають вимогам, які висуваються до наукових досліджень і навчально-методичних матеріалів у галузі професійної освіти.

Як науковий керівник зазначаю, що працюючи над дисертаційним дослідженням, Д. Шутов відповідально ставилася до написання наукової роботи, результати якої пройшли широку апробацію у 9 ліцеях і 6 гімназіях м. Кременчука, а також у Навчально-виховному комплексі «Школа І ступеня-гімназія «Потенціал» (м. Київ) і Київському кооперативному інституті бізнесу і права (м. Київ). Завдяки написанню цієї дисертації Дмитро Олександрович продемонстрував свою наукову зрілість, глибоку теоретичну підготовку, широкі знання та здатність аналізувати та узагальнювати фактичний матеріал.

Зауважу також, що дисертант постійно підвищує свій професійний рівень та педагогічну майстерність, набуває нові та вдосконалює вже набуті навички. Так, за період навчання в аспірантурі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» Д. Шутов успішно завершив навчання за програмою підвищення кваліфікації вчителів та викладачів фахової освіти «Школа стійкості» (1 кредит ЄКТС); «Додаткові ресурси для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії у процесі неперервного професійного розвитку вчителя» (0,05 кредиту ЄКТС); за програмою підвищення керівників закладів загальної середньої освіти (директорів та їх заступників), які забезпечують реалізацію нового Державного стандарту базової

середньої освіти («Нова українська школа: перезавантаження») (1 кредит ЄКТС); підвищив кваліфікацію на курсах «Інклюзивна освіта: коротко про найважливіше» (за напрямками «Інклюзивна освіта», «НУШ», «Робота закладу освіти», «Практичні прийоми») (0,67 кредиту ЄКТС), «Безбарерна грамотність» (0,2 кредиту ЄКТС), «Безпека дітей в інтернеті» (0,1 кредиту ЄКТС), «Основи кібергігієни» (0,33 кредиту ЄКТС), «Інтерактивне навчання» (0,2 кредиту ЄКТС), «Кризові комунікації» (0,2 кредиту ЄКТС). Також аспірант отримав Державний сертифікат про рівень володіння державною мовою (Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови № 261 від 30 серпня 2022 р.). Означене свідчить про те, що Д. Шутов усвідомлює важливість підвищення власного рівня оволодіння навчальним предметом, ознайомлення з актуальними освітніми трендами тощо. Це є доказом того, що дисертант як вчитель історії особисто розуміє важливість підвищення рівня власної професійної компетентності в самоосвітній діяльності.

У період роботи над дисертацією аспірант зарекомендував себе як зрілий науковий співробітник, який може самостійно вирішувати достатньо складні теоретичні та експериментальні завдання. Д. Шутов є кваліфікованим спеціалістом і використовує результати дисертаційної роботи у власній професійній діяльності.

Зазначене дає підстави класифікувати дисертаційне дослідження Д. Шутова як завершене теоретико-експериментальне дослідження, що містить нові наукові положення, має вагоме теоретичне та практичне значення.

Зважаючи на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Шутова Дмитра Олександровича на тему «Розвиток професійної компетентності вчителя історії профільної школи засобами самоосвіти», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії, відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341) і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психології та педагогіки
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»

Ольга ЛЕБІДЬ